12.10.2026

Lugupeetud Riigikogu liige

Eesti Loomade Eestkoste Võrgustik (MTÜ Loomus, Eesti Loomakaitse Selts, Varjupaikade MTÜ, Rõõmsad Hüpped MTÜ), Tartu Koduta Loomade Varjupaik ja Hiiumaa koduta loomade turvakodu pöörduvad Teie poole seoses 14.10.2026 Riigikogu istungil arutlusele tuleva loomakaitseseaduse ja veterinaarseaduse muutmise seaduse eelnõuga (899 SE), mille eesmärk on tugevdada loomade heaolu eest seismise võimalusi ning ajakohastada loomapidamise ja veterinaarjärelevalve regulatsiooni Eestis. Peame oluliseks, et eelnõu rakendamisel lähtutaks värskestest uuringutest loomade liigispetsiifiliste ja individuaalsete vajaduste kohta ning kehtestatavad nõuded aitaksid ennetada loomade kannatusi ja tagada nende heaolu igas etapis, kuhu loom võib oma elu ajal sattuda. Eelnõuga keelustatakse sõnaselgelt ka loomade seksuaalne väärkohtlemine ning sellist väärkohtlemist kujutava materjali tootmine ja levitamine. Palume hääletada eelnõu poolt.

Loomad on tundevõimelised olendid, kelle heaolu, väärikas kohtlemine ja kaitse kannatuste eest peegeldavad ühiskonna väärtusi ja vastutustunnet. Seetõttu peab Eesti loomakaitseseadus lähtuma tänapäevastest teadusuuringutest, arvestama loomade liigispetsiifiliste ja individuaalsete vajadustega ning vastama ühiskonna kasvavatele ootustele loomade eetilise ja vastutustundliku kohtlemise osas.

Eelnõu eesmärk on tugevdada loomade õiguskaitset, täpsustada loomapidajate ja teiste asjaosaliste vastutust ning parandada riigi võimalusi loomade heaolu rikkumisi ennetada, tuvastada ja tõkestada. Samuti omada ülevaadet kodutute loomade arvust ja nendega tegelevatest organisatsioonidest. Selged, teaduspõhised ja praktikas rakendatavad nõuded aitavad tagada loomade parema kaitse ning suurendada õigusselgust nii loomapidajate kui ka järelevalveasutuste jaoks. Oluline on, et regulatsioon ei keskenduks üksnes formaalsete nõuete täitmisele, vaid aitaks tegelikkuses tagada loomade heaolu ja ennetada nende kannatusi.

Viimastel päevadel levima hakanud väidete taustal toome välja, et kasside heaolu käsitlevad rahvusvahelised veterinaarjuhised rõhutavad, et kõik koos elavad kassid ei moodusta omavahel sobivat sotsiaalset rühma ning piiratud ruumis kasside arvu suurendamine võib soodustada nendevahelisi pingeid. Pinge ei väljendu alati kaklemises, vaid võib avalduda ka teise kassi vältimises, peitumises või ligipääsu takistamises toidule, puhkealadele ja liivakastidele. Seetõttu on põhjendatud kehtestada kasside rühma suurusele selge ennetav piirang, sealhulgas kaaluda kuue kassi ülempiiri, ning tagada, et suuremate rühmade puhul hinnataks eraldi ruumi sobivust ja loomade heaolu. (Rodan et al., 2024; Finka & Foreman-Worsley, 2022)

Eesti Loomade Eestkoste Võrgustik *ehk ELEV on mitteametlik koostöövõrgustik, mille eesmärk on tugevdada mitteinimloomade eestkostega tegelevate organisatsioonide omavahelist koostööd, info jagamist ja loomade eestkoste maastikku tervikuna. Võrgustiku algatajad on MTÜ Loomus, Eesti Loomakaitse Selts MTÜ, Varjupaikade MTÜ ja MTÜ Rõõmsad Hüpped.*

Samuti soovitavad AAHA/AAFP (2021) veterinaarjuhised üldreeglina üht liivakasti iga kassi kohta ja üht lisaks, kusjuures kastid peavad paiknema erinevates ja kergesti ligipääsetavates kohtades. Piisav liivakastide arv, nende puhtus ja paigutus aitavad vähendada konkurentsi ning tagada, et igal kassil oleks võimalik oma loomulikku käitumist turvaliselt väljendada. Seetõttu peaks õiguslik regulatsioon tagama piisavad tualetikasutusvõimalused ega tohiks piirduda üksnes kastide formaalse olemasoluga. (Tateo et al., 2023)

ELEV rõhutab, et loomade heaolu küsimused ei ole maailmavaatelised ega poliitilised vastanduskohad, vaid kuuluvad ühiskondliku vastutuse valdkonda. Avalikkuse ootused loomade paremale kaitsele on viimastel aastatel selgelt kasvanud ning riigil on kohustus nende ootustega kaasas käia.

Kutsume kõiki Riigikogu liikmeid üles näitama vastutustunnet ja empaatiat ning toetama eelnõud 899 SE I.

Allikad:

Rodan, I. Ramos, D., Carney, H., DePorter, T. Horwitz, D.F. Mills, D. Vitale, K. (2024). 2024 AAFP intercat tension guidelines: recognition, prevention and management.
Finka, R.F. Foreman-Worsley, R. (2022). Are multi-cat homes more stressful? A critical review of the evidence associated with cat group size and wellbeing.
AAHA. (2021). General Litter Box Considerations.
Tateo, A. Ricci-Bonot, C. Felici, M. Zappaterra, M. Costa, L.N. Houpt, K. Padalino, B. (2023). Litter Management Practices and House-Soiling in Italian Cats.

Lugupidamisega

Geit Karurahu
Eesti Loomakaitse Selts MTÜ
Juhatuse liige
geit.karurahu@loomakaitse.ee

Anu Tensing
MTÜ Loomus
Juhatuse liige
anu@loomus.ee

Anneli Matsi
Varjupaikade MTÜ
Juhatuse liige
anneli.matsi@varjupaik.ee

Eesti Loomade Eestkoste Võrgustik *ehk ELEV on mitteametlik koostöövõrgustik, mille eesmärk on tugevdada mitteinimloomade eestkostega tegelevate organisatsioonide omavahelist koostööd, info jagamist ja loomade eestkoste maastikku tervikuna. Võrgustiku algatajad on MTÜ Loomus, Eesti Loomakaitse Selts MTÜ, Varjupaikade MTÜ ja MTÜ Rõõmsad Hüpped.*

Kati Enn
Rõõmsad Hüpped MTÜ
Juhatuse liige
info@rhvarjupaik.ee

Kirke Roosaar
Tartu Koduta Loomade Varjupaik
Juhatuse liige
kirke.roosaar@loomadevarjupaik.eu

Maarja Berkmann
MTÜ Hiiumaa koduta loomade turvakodu
Juhatuse liige
info@hiiumaaloomad.ee

Eesti Loomade Eestkoste Võrgustik *ehk ELEV on mitteametlik koostöövõrgustik, mille eesmärk on tugevdada mitteinimloomade eestkostega tegelevate organisatsioonide omavahelist koostööd, info jagamist ja loomade eestkoste maastikku tervikuna. Võrgustiku algatajad on MTÜ Loomus, Eesti Loomakaitse Selts MTÜ, Varjupaikade MTÜ ja MTÜ Rõõmsad Hüpped.*